

Västerhus kapell, en resa i tiden och historien. 2025-06-03

Frösö SPF, med inbjudna Frösö Hembygdsförening, kom att tillsammans besöka Västerhus kapell den 3 Juni.

Genom ett samarbete med Swedavia och deras representant Karl Johan Hausenkamp hade vi lyckats att få tillgång till området där Kapellet en gång låg, numera bara utmärkt med stenplattor.

Västerhus kapell, en resa i tiden och historien. 2025-06-03

70 intresserade medlemmar mötte upp, några medlemmar i bägge föreningarna. andra i endera. För tillfället hade vi hyrt en buss för att medlemmar med svårighet att gå skulle kunna närvara, andra kom med egen bil.

Vi hade tillgång till 2 sakkunniga guider, för den arkeologiska Ove Hemmendorff och för den religionshistoriska delen Göran Modén. Sol, värme och molnfritt bidrog till en på alla vis fantastisk dag.

Ove inledde med att berätta om vad som en gång var en gårdskyrka byggd på 1170-talet och en del i vad som troligen var en stormansgård, troligen en av tre, förutom Västerhus också Hov och Kungsgården (nedanför Öneberget) på Frösön. Någon fler gårdskyrka finns inga lämningar av i Jämtland, utan ska vi hitta något liknande får vi gå till Tröndelag eller Njurunda utanför Sundsvall. Här på Västerhus fanns delar av kyrkan kvar som en ruin fram till 1952 då den revs för att inte vara en fara för flygtrafiken. Kyrkans murar är idag markerade med stenplattor så man kan se kor, kyrkorum och entré och därav få en bild av kyrkans storlek. I samband med rivningen gjordes en arkeologisk undersökning där gravarna grävdes upp och kvarlevorna fraktades till Stockholm för undersökning.

Västerhus kapell, en resa i tiden och historien. 2025-06-03

Skeletten var mycket välbevarade på grund av den kalkrika marken, vilket gjort att benen inte brutits ned.

Man fann 370 kroppar, kvinnor, barn och män. Utifrån deras begravningssätt har man kunnat avgöra under vilken tid de olika personerna avlidit, man har också undersökt deras skador, förslitningar och storlek och därav kunnat bilda sig en förståelse om deras olika livssituation. En del var husbondfolk, andra soldater och en del trälar. Kyrkan användes till mitten av 1400 talet. Kropparna utsätts fortfarande för olika undersökningar då metoderna ständigt utvecklas. Ove vände sig till Mikael Häggmark som fanns närvarande och som kunde nämna de DNA undersökningar som nu görs och där man kunde se mer släktskap på de manliga kropparna och därmed bilda sig en uppfattning om att de var delar av gårdsfolk medan kvinnorna mer kunde komma utifrån.

Nu tog Göran Modén över. Han berättade att då Jämtland kristnades och den katolska tron infördes så blev det ett nytt gravskick. Tidigare hade man begravt sina anhöriga i anslutning till gården där man bodde. Nu begravde man sina döda på kyrkogården som omgav den nya kyrkan. Som här i Västerhus kapell. Den kristna tron omfamnade nu hela människans liv. Gudstjänster firades varje dag i Västerhus kapell, ofta till minne av något helgon. Alla dagar i kalendern var ju helgondagar, vilket gav anledning till hågkomst. Helgonens betydelse som förebilder var enorm. Detta blev upprinnelsen till Pilgrimsfärderna.

Här på Frösön hittade man i 2 gravar pilgrimsmärken vilket tyder på att Frösöbor, en kvinna och en man, vallfärdade till helgongravar i södra Europa. I kvinnans grav fanns ett pilgrimsmärke i form av ett snäckskal som vittnar om att hon besökt Sankt Jakobs grav (en av Jesu lärjungar) i Santiago di Compostela i Spanien. I mannens grav, han var i 25-30 års åldern, fanns förutom ett snäckskal, ett litet metallstycke föreställande Sankt Martin av Tours, vars grav ligger i södra Frankrike. Sankt Martin ansågs vara Europas mest älskade helgon och hans dödsdag är 11 november, till hans minne firar vi Mårten Gås.

Västerhus kapell, en resa i tiden och historien. 2025-06-03

Det är ovanligt att hitta gåvor i gravar efter kristendomens införande, men här var det nog viktigt för den döde att få med sig Pilgrimsmärkena i graven.

Besöket avslutades med att Göran förrättade en bön stående i koret, medans så många av oss andra som kunde, trängde in sig i kyrkorummet. Det är snart 900 år sedan kyrkan byggdes, vi vill påstå att aldrig tidigare har så många vistats i det som en gång var kyrkorum på Västerhus på samma gång.

Vi vill slutligen tacka Karl Johan Hausenkamp och hans personal för att dom gjorde vårt besök så minnesvärt.

Tack för introduktionen med den militära historien och att ni klippt gräset fram till Kyrkoplatsen.

Efter det mycket intressanta vi fått till oss återvände vi till bussen som körde oss till golfbanan där vi, sittandes ute i det vackra vädret, avnjöt valfritt fika. Efter en mycket lärorik och njutbar utflykt var vi åter på Coop.s parkering där vi skingrades för denna gång.

Text: Lars Gabrielsson

Foto: Majvor Enström och Solveig Westerlund